سُورَةُ العَنكَبُوتِ (مَكيّة)

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓمٓ ﴿١﴾ سەرنجی سەرەتای سوورەتی (البقرە) بدە. أَحَسِبَ ٱلنَّاسُ أَن يُتۡرَكُوٓاْ أَن يَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا وَهُمۡ لَا
يُفۡتَنُونَ ﴿٢﴾ تۆ ئەی محمد (ﷺ) بەتەما نەبوویت قورئانت بۆ ڕەوانە بکرێت، جگەلە میهرەبانیەك نەبێت لە لایەن
پەروەردگارتەوە، کەوابوو خۆت مەکە بە پشتیوان و هاوکاری بێ باوەڕ و خوانەناسان. وَلَقَدۡ فَتَنَّا ٱلَّذِينَ مِن
قَبۡلِهِمۡۖ فَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ صَدَقُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡكَٰذِبِينَ ﴿٣﴾ سوێند بەخوا بێگومان ئێمە ئەوانەی پێش
ئەمانمان تاقیکردۆتەوە بە جۆرەها شێوە، تا خوای گەورە (لە جیهانی واقیعدا) ئەوانەی ڕاستیان کردووە
بیاننا‌سێت و دەرکەون، هەروەها درۆزنەکانیش دەبێت بناسێت و دەرکەون. أَمۡ حَسِبَ ٱلَّذِينَ يَعۡمَلُونَ
ٱلسَّيِّـَٔاتِ أَن يَسۡبِقُونَاۚ سَآءَ مَا يَحۡكُمُونَ ﴿٤﴾ ئایا ئەوانەی خراپە و نادروستی دەکەن وادەزانن کە لە دەستمان
دەردەچن و دەرباز دەبن؟! ئای چەندە خراپە ئەو بڕیارەی کە دەیدەن. مَن كَانَ يَرۡجُواْ لِقَآءَ ٱللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ
ٱللَّهِ لَأٓتٖۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٥﴾ ئەوەی کە ئاواتەخوازە بەدیداری خوا شاد ببێت، با دڵنیابێت کەکاتی
دیاریکراوی خواو ساتی سەرەمەرگ هەر دێت (تا بەدیداری شاد ببێت)، ئەو خوایە زۆر بیسەرە(بەگوفتاری
بەندەکانی) و زانایە بەحاڵیان. وَمَن جَٰهَدَ فَإِنَّمَا يُجَٰهِدُ لِنَفۡسِهِۦٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٦﴾ ئەوەش کە
هەوڵ دەدات و کۆشش دەکات لە پێناوی گەیاندی ئاینی خوادا; بێگومان قازانج و سوودی هەوڵ و
کۆششەکەی هەر بۆ خۆیەتی، چونکە بەڕاستی خوا بێ نیازە لە هەموو خەڵکی. (بەڵام لە قیامەتدا ئەو زاتە زۆر
سوپاسگوزاری ئەو کەسانەیە کە هەوڵ و کۆششیان داوە لە پێناوی ئاینەکەیدا). وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنۡهُمۡ سَيِّـَٔاتِهِمۡ وَلَنَجۡزِيَنَّهُمۡ أَحۡسَنَ ٱلَّذِي كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٧﴾ ئێمە دایکی موسامان
ئاگادارکرد، کە شیری بداتێ و (پێیان وت) جا کاتێك مەترسیت پایدا کرد لەوەی کە پێی بزانرێت فرێی بدەرە
ڕووباری (نیلەوە (نە بترسە (لەوەی تووشی بەڵ ببێت) نە خەفەتیشی بۆ بخۆ، چونکە ئێمە بەڕاستی دەیگێڕینەوە
بۆ لت و لەئایندەشدا دەیکەین بەیەکێك لە پێغەمبەرە پەیامدارەکان. وَوَصَّيۡنَا ٱلۡإِنسَٰنَ بِوَٰلِدَيۡهِ حُسۡنٗاۖ وَإِن

جَٰهَدَاكَ لِتُشۡرِكَ بِي مَا لَيۡسَ لَكَ بِهِۦ عِلۡمٞ فَلَا تُطِعۡهُمَآۚ إِلَيَّ مَرۡجِعُكُمۡ فَأُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ
٨ ئەوسا ئیتر دارو دەستەی فیرعەون هەڵیان گرتەوە، تا سەرەنجام ببێتە دوژمن و خەفەت بۆیان، بەڕاستی
فیرعەون و هامان و سەربازەکانیان گوناهکارو تاوانبار و هەڵە بوون. وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ
لَنُدۡخِلَنَّهُمۡ فِي ٱلصَّٰلِحِينَ ٩ کاتێك فیرعەون موسای ساوای بینی فەرمانی کوشتنی دەرکرد خێزانەکەی
نەیهێشت و وتی: هیوادارم ببێتە مایەی خۆشحاڵی و چاورووني بۆ منیش و بۆ تۆش، مەیکوژن، بەڵکو
لەئایندەدا سوودمان پێ بگەیەنێت، یان دەیکەینە کوڕی خۆمان، لە کاتێکدا ئەوان هەر پێی نازانن و هەستی
پێ ناکەن. وَمِنَ ٱلنَّاسِ مَن يَقُولُ ءَامَنَّا بِٱللَّهِ فَإِذَآ أُوذِيَ فِي ٱللَّهِ جَعَلَ فِتۡنَةَ ٱلنَّاسِ كَعَذَابِ ٱللَّهِۖ وَلَئِن
جَآءَ نَصۡرٞ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمۡۚ أَوَلَيۡسَ ٱللَّهُ بِأَعۡلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ ٱلۡعَٰلَمِينَ ١٠ ئەوسا
دایکی موسا هەستی بەبێتاقەتی و بە بۆشاییەکی زۆر دەکرد لە دڵ و دەروونی خۆیدا، بەڕاستی خەریك بوو
ڕازەکە ئاشکرا بکات، ئەگەر ئێمە دڵیمان دامەزراو نەکردایە تا لەو کەسانە بێت کە بڕوایان بە بەڵێنی خوا هەیە.
وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَلَيَعۡلَمَنَّ ٱلۡمُنَٰفِقِينَ ١١ پاشان بەخوشکەکەی موسای وت: بڕۆ بە شوێنیدا،
(دوای تاوێك) لە کەنارێکەوە (موسای بەباوەشی ئافرەتێکەوە) بینی، ئەوان هەستیان بەوە نەکرد (کە
خوشکەکەی چاودێری دەکات). وَقَالَ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّبِعُواْ سَبِيلَنَا وَلۡنَحۡمِلۡ خَطَٰيَٰكُمۡ
وَمَا هُم بِحَٰمِلِينَ مِنۡ خَطَٰيَٰهُم مِّن شَيۡءٍۖ إِنَّهُمۡ لَكَٰذِبُونَ ١٢ ئێمە پێشتر هەرچی ئافرەتی شیردەرە لەومان
حەرام کرد، خوشکەکەی (بەمەی زانی حەکیمانە لە کۆشك نزیك بۆوە) وتی: ئایا ناونیشانی ماڵێکتان پێ بڵێم کە
ئەو منداڵەتان بۆ بەخێو بکەن، دڵسۆزو میهرەبانیش بن بۆی. وَلَيَحۡمِلُنَّ أَثۡقَالَهُمۡ وَأَثۡقَالٗا مَّعَ أَثۡقَالِهِمۡۖ
وَلَيُسۡـَٔلُنَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ عَمَّا كَانُواْ يَفۡتَرُونَ ١٣ بەو شێوەیە گێڕامانەوە بۆ لای دایکی تا دڵنیاو دڵ ئارام بێت
و چاوی بەدیتنی ئاسودە ببێت ئیتر خەفەت نەخوات و لای ڕوون بێت کە بەڵێنی خوا حەق و ڕاستە، بەڵام
زۆربەی (ئەو خەڵکە) نازانن و هەستی پە ناکەن. وَلَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوۡمِهِۦ فَلَبِثَ فِيهِمۡ أَلۡفَ سَنَةٍ إِلَّا
خَمۡسِينَ عَامٗا فَأَخَذَهُمُ ٱلطُّوفَانُ وَهُمۡ ظَٰلِمُونَ ١٤ دوای چەند ساڵ کاتێك تەمەنی گەیشتە ئەوپەڕی هێزو

تواناىي، ئیمەش حیکمەت و دانایی و زانیاریمان پێبەخشی، هەر بەو شێوەیە پاداشتی چاکەکاران دەدەینەوە.
فَأَنجَيۡنَٰهُ وَأَصۡحَٰبَ ٱلسَّفِينَةِ وَجَعَلۡنَٰهَآ ءَايَةٗ لِّلۡعَٰلَمِينَ ﴿١٥﴾ موسا لەکاتی غەفڵەتی خەڵکی شاردا خۆی کرد بە
شەقام و بازاردا، بینی دوو پیاو شەڕ دەکەن، ئەمەیان لە تایفەی خۆیەتی و ئەمەشیان لە دەستەی
دوژمنەکەیەتی (سەربازی فیرعەونە)، ئەوەی خزمی خۆی بوو موسای بینی هاواری لێکرد کە فریای بکەوێت
و زاڵی بکات بە سەر دوژمنەکەیدا، موساش بەپەلە چوو بەدەمیەوە بۆکزێکی ماڵی بە کابرای (قبطی دا)و
کوشتی، موسا پەشیمان بۆوە لەبەر خۆیەوە وتی: ئەم کارە شەیتان پێی کردم (من نەمدەویست بیکوژم) بە
ڕاستی شەیتان دوژمنێکی گومڕاو ئاشکرایە. وَإِبۡرَٰهِيمَ إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱتَّقُوهُۖ ذَٰلِكُمۡ خَيۡرٞ
لَّكُمۡ إِن كُنتُمۡ تَعۡلَمُونَ ﴿١٦﴾ ئینجا دەستەکانی بەرز کردەوە و وتی: پەروەردگارە من بەڕاستی ستەمم لە خۆم
کرد کاتێك لە دەستم دەرچوو ئەو کابرایەم کوشت، لێم ببوورە و بمبەخشە، جا خوای میهرەبانیش لێی خۆشبوو،
بێگومان ئەو زاتێکی لێخۆشبوو میهرەبانە. إِنَّمَا تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡثَٰنٗا وَتَخۡلُقُونَ إِفۡكًاۚ إِنَّ ٱلَّذِينَ
تَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ لَا يَمۡلِكُونَ لَكُمۡ رِزۡقٗا فَٱبۡتَغُواْ عِندَ ٱللَّهِ ٱلرِّزۡقَ وَٱعۡبُدُوهُ وَٱشۡكُرُواْ لَهُۥٓۖ إِلَيۡهِ
تُرۡجَعُونَ ﴿١٧﴾ موسا هەستی کرد پەروەردگاری نزای گیرا کردوە بۆیە وتی: پەروەردگارا مادەم ئاوا نازو نیعمەتی
لێخۆش بوونت بە سەردا ڕژاندم، من ئیتر هەرگیز نابمە پشتیوان بۆ تاوانکاران. وَإِن تُكَذِّبُواْ فَقَدۡ كَذَّبَ
أُمَمٞ مِّن قَبۡلِكُمۡۖ وَمَا عَلَى ٱلرَّسُولِ إِلَّا ٱلۡبَلَٰغُ ٱلۡمُبِينُ ﴿١٨﴾ بەهۆی ئەوەو ترس و بیم دایگرت و بەشاردا
دەسوڕایەوە و چاودێری دەکرد، کوتوپڕ کابرای کە دوێنێ فریای کەوت، هاواری لێکرد فریام بکەوە! موسا
چوو بە هاواریەوەو پێی وت: بەڕاستی تۆ کابرایەکی شەرەنگێز و گێچەڵ گێڕی ئاشکرایت. أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ كَيۡفَ
يُبۡدِئُ ٱللَّهُ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥٓۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٞ ﴿١٩﴾ کاتێك موسا ویستی هێرش بکاتە سەر ئەوەی کە
دوژمی هەردووکیانە (واتە قبطیەکە، کابرا) وتی: ئەی موسا دەتەوێت منیش بکوژیت وەك ئەو کەسەی دوێنێ
کوشتت، دیارە تۆ هەر دەتەوێت ببیتە زۆردار لە زەویدا ناتەوێت بچیتە ڕیزی ئەو کەسانەوە کە چاکەکارن. قُلۡ
سِيرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱنظُرُواْ كَيۡفَ بَدَأَ ٱلۡخَلۡقَۚ ثُمَّ ٱللَّهُ يُنشِئُ ٱلنَّشۡأَةَ ٱلۡأٓخِرَةَۚ إِنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ

﴿٢٠﴾ دوای ماوەیەك لەوپەڕی شارەوە پیاوێکی (ئیماندار کە لە خزمانی فیرعەون بوو) بە پەلە هات و وتی: ئەی
موسا (فریای خۆت بکەوە) بەڕاستی دارو دەستەی فیرعەون دانیشتوون و نەخشە دەکێشن تا بتکوژن، تا
زووە دەرچۆ و ئێرە بەجێ بهێڵە، بێگومان من لە دڵسۆزانم بۆ تۆ. يُعَذِّبُ مَن يَشَآءُ وَيَرۡحَمُ مَن يَشَآءُۖ وَإِلَيۡهِ
تُقۡلَبُونَ ﴿٢١﴾ موسا لە شار دەرچوو بەترس و بیمەوە، هەر سەیری ئەملاو ئەولای خۆی دەکرد، لەبەر خۆیەوە
دەیوت: پەروەردگارا لە دەست قەومی ستەمکار ڕزگارم بکە. وَمَآ أَنتُم بِمُعۡجِزِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَلَا فِي ٱلسَّمَآءِۖ
وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ ﴿٢٢﴾ ئەی گرۆی ئادەمیزاد ئێوە ناتوانن خوا دەستەوسان بکەن، نە
لە زەویدا نە لە ئاسماندا، کەسیش نیەجگە لە خوا پشتیوانتان بێت و فریاتان بکەوێت (ئەگەر ڕێگەی چەوت و
نادروست بگرن). وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ وَلِقَآئِهِۦٓ أُوْلَٰٓئِكَ يَئِسُواْ مِن رَّحۡمَتِي وَأُوْلَٰٓئِكَ لَهُمۡ عَذَابٌ
أَلِيمٞ ﴿٢٣﴾ ئەوانەی کە بڕوایان نیە بەئایەت و فەرمانەکانی خواو بەدیدار ئامادەبوونی بەردەم بارەگاکەی (بۆ لێپر
سینەوە) ئا ئەوانە (خوا دەفەرموێت) لە میهرەبانی من نائومێدن و ئەوانە سزای زۆر بەئێش بۆیان ئامادەیە. فَمَا
كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُواْ ٱقۡتُلُوهُ أَوۡ حَرِّقُوهُ فَأَنجَىٰهُ ٱللَّهُ مِنَ ٱلنَّارِۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ
يُؤۡمِنُونَ ﴿٢٤﴾ وەڵامی قەوم و هۆزەکەی ئیبراهیم تەنها ئەوە بوو وتیان: بیکوژن یان بیسوتێنن بەڵام خوا لە
ئاگرەکە ڕزگاری کرد، بێگومان ئا لەو پێشهاتەدا نیشانە و بەڵگەی زۆر هەیە بۆ ئەو کەسانەی کە ئیمان و باوەڕ
دەهێنن. وَقَالَ إِنَّمَا ٱتَّخَذۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡثَٰنٗا مَّوَدَّةَ بَيۡنِكُمۡ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ يَكۡفُرُ
بَعۡضُكُم بِبَعۡضٖ وَيَلۡعَنُ بَعۡضُكُم بَعۡضٗا وَمَأۡوَىٰكُمُ ٱلنَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّٰصِرِينَ ﴿٢٥﴾ لەوەودوا پێی
وتن: بەڕاستی ئەوەی ئێوە لەجیاتی خوا دەتان پەرست تەنها بت و پەیکەرن، لەبەرخاتری یەکتر و ڕێزدانانتان
بۆ یەکترە لە ژیانی دنیادا، دواجار لە ڕۆژی قیامەتدا یەکتر کافردەکەن و یەخەی یەکتر دەگرن، هەندێکیشتان
نەفرین لە هەندێکی ترتان دەکەن، سەرەنجامیش شوێن و جێگەی دیاریکراوتان ناو ئاگرە، ڕزگار کەریشتان نی
یە. ۞فَـَٔامَنَ لَهُۥ لُوطٞۘ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّيٓۖ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٢٦﴾ ئینجا - لوط - باوەڕی پێ
هێنا، ئیبراهیم دوای ئەوەی کە نائومێد بوو لە قەومەکەی وتی: بەڕاستی من ئیتر کۆچ دەکەم بۆلای

پەروەردگارم (بۆ ئەو شوێنەی کە ئەو بۆم دیاری دەکات) چونکە بەڕاستی ئەو زاتێکی زۆر بە دەسەڵات و
دانایە. وَوَهَبۡنَا لَهُۥٓ إِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ وَجَعَلۡنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ ٱلنُّبُوَّةَ وَٱلۡكِتَٰبَ وَءَاتَيۡنَٰهُ أَجۡرَهُۥ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ وَإِنَّهُۥ
فِي ٱلۡأٓخِرَةِ لَمِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ ﴿٢٧﴾ پاشان ئیسحاقمان پێبەخشی و یەعقوبیشمان بە ئیسحاق بەخشی و
پێغەمبەرایەتیمان کردە کاڵای باڵای نەوەکانی، کتێبە ئاسمانەکانیشمان بۆ ناردن، هەر لە دنیادا پاداشتمان دایەوە، ئەو
بەڕاستی لەقیامەتیشدا لە ڕیزی پیاوچاکاندایە. وَلُوطًا إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦٓ إِنَّكُمۡ لَتَأۡتُونَ ٱلۡفَٰحِشَةَ مَا سَبَقَكُم
بِهَا مِنۡ أَحَدٖ مِّنَ ٱلۡعَٰلَمِينَ ﴿٢٨﴾ یادی (لوط) یش بکە کاتێك بەقەومەکەی وت: ئێوە بەڕاستی تاوانێکی
گەورە دەکەن، ئێوە گوناهێکی ناشیرین ئەنجام دەدەن، هیچ کەس بەر لە ئێوە بەکاری وا هەڵنەساوە!!! أَئِنَّكُمۡ
لَتَأۡتُونَ ٱلرِّجَالَ وَتَقۡطَعُونَ ٱلسَّبِيلَ وَتَأۡتُونَ فِي نَادِيكُمُ ٱلۡمُنكَرَۖ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوۡمِهِۦٓ إِلَّآ أَن قَالُواْ
ٱئۡتِنَا بِعَذَابِ ٱللَّهِ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٢٩﴾ ئایە ئێوە بەڕاستتانە نێربازی دەکەن و ڕێگا بەخەڵکی دەگرن
و لە یانەکەتانداکاری نا بەجێ و ناشیرین و نادروست ئەنجام دەدەن؟! کەچی وەڵامی قەومی (بەدخوو) تەنها
ئەوەبوو کە وتیان: ئادەی کوا سزاو تۆڵەی خوا، ئەگەر تۆ ڕاست دەکەیت؟! بۆمان بهێنەوە؟ قَالَ رَبِّ ٱنصُرۡنِي
عَلَى ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ﴿٣٠﴾ لوط دوعای لێکردن وتی: پەروەردگارە، سەرکەوتنم پێ ببەخشە بەسەر ئەم
قەومەی کە تووی خراپە دەچێنن. وَلَمَّا جَآءَتۡ رُسُلُنَآ إِبۡرَٰهِيمَ بِٱلۡبُشۡرَىٰ قَالُوٓاْ إِنَّا مُهۡلِكُوٓاْ أَهۡلِ هَٰذِهِ
ٱلۡقَرۡيَةِۖ إِنَّ أَهۡلَهَا كَانُواْ ظَٰلِمِينَ ﴿٣١﴾ جا کاتێك کە فریشتەکانمان گەیشتنە لای ئیبراهیم و مژدەی هاتنە دنیای
ئیسحاقیان پێبەخشی، وتیان: بەڕاستی ئێمە لەناو بەری خەڵکی ئەم شارەین، چونکە بێگومان خەڵکەکەی زۆر
ستەمکار بوون. قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطٗاۚ قَالُواْ نَحۡنُ أَعۡلَمُ بِمَن فِيهَاۖ لَنُنَجِّيَنَّهُۥ وَأَهۡلَهُۥٓ إِلَّا ٱمۡرَأَتَهُۥ كَانَتۡ مِنَ
ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٣٢﴾ ئیبراهیم وتی: ئاخر (لوط) لەوێیە، فریشتەکان وتیان: ئێمە چاکتر دەزانین کێی لێیە، دڵنیابە کە
ئەوو خاوو خێزانی ڕزگار دەکەین جگە لە هاوسەرەکەی کە لە تیاچووان دەبێت. وَلَمَّآ أَن جَآءَتۡ رُسُلُنَا لُوطٗا
سِيٓءَ بِهِمۡ وَضَاقَ بِهِمۡ ذَرۡعٗاۖ وَقَالُواْ لَا تَخَفۡ وَلَا تَحۡزَنۡ إِنَّا مُنَجُّوكَ وَأَهۡلَكَ إِلَّا ٱمۡرَأَتَكَ كَانَتۡ مِنَ
ٱلۡغَٰبِرِينَ ﴿٣٣﴾ جا کاتێك فریشتەکان گەیشتنە لای (لوط)، بە هاتنیان زۆر دڵتەنگ و غەمبار بوو، (

نەیدەزانی کە فریشتەن) سەری دنیای لێ هاتەوە یەك، وتیان: مەترسەو غەمت نەبێت (ئەوانە ناتوانن
دەستدرێژی بکەنە سەر ئێمە، ئێمە فریشتەین) بێگومان ئێمە ڕزگارکەری توو کەس و کارەکەتین جگە لە
هاوسەرەکەت، کە لە تیاچووانە. إِنَّا مُنزِلُونَ عَلَىٰٓ أَهۡلِ هَٰذِهِ ٱلۡقَرۡيَةِ رِجۡزٗا مِّنَ ٱلسَّمَآءِ بِمَا كَانُواْ يَفۡسُقُونَ
﴿٣٤﴾ بەڕاستی ئێمە دابەزێنەری سزاو بەڵای ئاسمانین بەسەر خەڵکی ئەم شارەدا بەهۆی ئەوەی کە دەردەچوون
لە فەرمانی خوا. وَلَقَد تَّرَكۡنَا مِنۡهَآ ءَايَةَۢ بَيِّنَةٗ لِّقَوۡمٖ يَعۡقِلُونَ ﴿٣٥﴾ سوێند بەخوا بەڕاستی سەرئەنجام
ئاسەوارێکی ئاشکرامان (لەشاری کاول و وێران) بەجێهەشت بۆ کەسانێك کە ژیر و هۆشمەند بن (کە تێ
بگەن و سەرنج بدەن). وَإِلَىٰ مَدۡيَنَ أَخَاهُمۡ شُعَيۡبٗا فَقَالَ يَٰقَوۡمِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱرۡجُواْ ٱلۡيَوۡمَ ٱلۡأٓخِرَ وَلَا
تَعۡثَوۡاْ فِي ٱلۡأَرۡضِ مُفۡسِدِينَ ﴿٣٦﴾ هەروەها شوعەیبمان ڕەوانە کرد بۆ ناو براکانی لەشاری مەدیەن، پێی وتن: ئەی
قەوم و هۆزم تەنها خوا بپەرستن، بە هیوای قیامەت و ئاییندەوە بژین و ترسی تەنگانەی ئەو ڕۆژەتان هەبێت،
گوناهو تاوان و خراپە لە سەر زەویدا ئەنجام مەدەن و مەچێنن (چونکە زەوی بێ خاوەن نییە و ژیانتان تا سەر
نیە). فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتۡهُمُ ٱلرَّجۡفَةُ فَأَصۡبَحُواْ فِي دَارِهِمۡ جَٰثِمِينَ ﴿٣٧﴾ لە ئاکامدا خەڵکەکە بڕوایان پێنەکرد، ئیتر
بومەلەرزەیەك دووچاریان بوو، هەر هەموویان لەماڵەکانیاندا بەچۆکدا هاتن و مردن (بوون بە ژێر خاك و
خۆڵەوە). وَعَادٗا وَثَمُودَاْ وَقَد تَّبَيَّنَ لَكُم مِّن مَّسَٰكِنِهِمۡۖ وَزَيَّنَ لَهُمُ ٱلشَّيۡطَٰنُ أَعۡمَٰلَهُمۡ فَصَدَّهُمۡ عَنِ
ٱلسَّبِيلِ وَكَانُواْ مُسۡتَبۡصِرِينَ ﴿٣٨﴾ هەروەها (عاد) ی قەومی (هود) و (ثمود) ی قەومی (صالح) یشمان
لەناو برد کە ئاشکرا بوو بۆتیاچوونیان لە شوێنەواری کاولیانەوە، شەیتانیش کردەوەی نادروست و ناپەسندیانی
بۆ ڕازاندبونەوە، لە ڕێگا و ڕێبازی ڕاست و دروست وێڵی کردبوون، لەکاتێکدا ئەوان خاوەنی عەقڵ و بیر و
هۆشیش بوون. وَقَٰرُونَ وَفِرۡعَوۡنَ وَهَٰمَٰنَۖ وَلَقَدۡ جَآءَهُم مُّوسَىٰ بِٱلۡبَيِّنَٰتِ فَٱسۡتَكۡبَرُواْ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا
كَانُواْ سَٰبِقِينَ ﴿٣٩﴾ قاروون و فیرعەون و هامانیشمان لە ناوبرد، سوێند بە خوا بێگومان موسا بەڵگەی زۆری بۆ
هێنان، کەچی خۆیان زۆر بەگەورە دانا لە زەویدا، سەرئەنجام نەیان توانی لە سزاو تۆڵەی خوا خۆیان ڕزگار
بکەن. فَكُلًّا أَخَذۡنَا بِذَنۢبِهِۦۖ فَمِنۡهُم مَّنۡ أَرۡسَلۡنَا عَلَيۡهِ حَاصِبٗا وَمِنۡهُم مَّنۡ أَخَذَتۡهُ ٱلصَّيۡحَةُ وَمِنۡهُم مَّنۡ
خَسَفۡنَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ وَمِنۡهُم مَّنۡ أَغۡرَقۡنَاۚ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيَظۡلِمَهُمۡ وَلَٰكِن كَانُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ يَظۡلِمُونَ ﴿٤٠﴾ ئێمە

هەر یەکێك یان هەر دەستەیەك لە وانەمان بە سزای تاوانی خۆی گەیاند، جا هەیان بوو بەرد بارانمان کرد، هەیان بوو دەنگ و سەدای بە هێز لەناوی برد، هەیان بوو بە ناخی زەویدا بردمانە خوارەوە، هەشیان بوو نوقمی دەریامان کرد، جا وە نەبێت خوا ستەمی لێ کردبن، بەڵك و خۆیان ستەمیان لە خۆیان دە کرد. مَثَلُ ٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِ ٱللَّهِ أَوۡلِيَآءَ كَمَثَلِ ٱلۡعَنكَبُوتِ ٱتَّخَذَتۡ بَيۡتٗاۖ وَإِنَّ أَوۡهَنَ ٱلۡبُيُوتِ لَبَيۡتُ ٱلۡعَنكَبُوتِۚ لَوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ ﴿٤١﴾ نمونەی ئەوانەی جگە لە خوای گەورە، کەسانێکی تر دەکەنە پشتیوانی خۆیان، وەك نمونەی جاڵجاڵۆکەیەك وایە کە ماڵێکی بۆخۆی سازکردبێت بەڕاستی لاوازترینی هەموو ماڵەکان، ماڵی جاڵجاڵۆکەیە ئەگەر سەرنجیان بدایە و تێبگەیشتنایە (چونکە ماڵی جاڵجاڵۆکە نە بناغە و نە دیواری هەیە، نە سەرو دەرگا و پەنجەرە، نە دەتوانێت بەرگەی با و باران و ڕووداوەکان بگرێت مێیەکەش نێرەکە لە ناو دەبات دوای جووت بوون، پاشان بێچووەکانیش دایکیان لە ناو دەبەن)!!! إِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ مَا يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ مِن شَيۡءٖۚ وَهُوَ ٱلۡعَزِيزُ ٱلۡحَكِيمُ ﴿٤٢﴾ بێگومان خوا خۆی چاکدەزانێت ئەوەی ئەو خەڵکە هاناو هاواری بۆ دەبەن لە جیاتی ئەو، چەندە بێ دەسەڵاتن، چونکە هەر خۆی خاوەن دەسەڵاتە و زۆریش دانایە (لەو بوارەی کە بۆ تاقیکردنەوەی خەڵکی ڕەخساندویەتی). وَتِلۡكَ ٱلۡأَمۡثَٰلُ نَضۡرِبُهَا لِلنَّاسِۖ وَمَا يَعۡقِلُهَآ إِلَّا ٱلۡعَٰلِمُونَ ﴿٤٣﴾ ئا ئەم نمونانە ئێمە دەیهێنینەوە بۆ خەڵکی، تەنها زانا و شارەزاکان تێی دەگەن و تێ دەفکرن. خَلَقَ ٱللَّهُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ بِٱلۡحَقِّۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَةٗ لِّلۡمُؤۡمِنِينَ ﴿٤٤﴾ ئاشکرایە خوا ئاسمانەکان و زەوی بە ڕێك و پێکترین شێوە دروست کردووە، بەڕاستی ئا لەو کارەدا بەڵگە و نیشانەی تەواو هەیە بۆ ئیمانداران. ٱتۡلُ مَآ أُوحِيَ إِلَيۡكَ مِنَ ٱلۡكِتَٰبِ وَأَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَۖ إِنَّ ٱلصَّلَوٰةَ تَنۡهَىٰ عَنِ ٱلۡفَحۡشَآءِ وَٱلۡمُنكَرِۗ وَلَذِكۡرُ ٱللَّهِ أَكۡبَرُۗ وَٱللَّهُ يَعۡلَمُ مَا تَصۡنَعُونَ ﴿٤٥﴾ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) ئەوەی بۆت ڕەوانە دەکرێت لە قورئان بیخوێنەرەوە و نوێژیش بەچاکی ئەنجام بدە، چونکە بەڕاستی نوێژ بەرهەڵستی لە گوناهو تاوان و نادروستی دەکات، بێگومان یادی خوا لە هەموو شت گەورەتر و بەنرخترە (کە دەبێت لە کاتی نوێژ و کاتی تریشدا بیر و هۆشی ئیماندار، دابگرێت) و خوا خۆی زانایە بە هەموو ئەو کار و کردەوانەی کە ئەنجامی دەدەن. ج٢١ ۞ وَلَا تُجَٰدِلُوٓاْ أَهۡلَ ٱلۡكِتَٰبِ

إِلَّا بِٱلَّتِي هِيَ أَحۡسَنُ إِلَّا ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ مِنۡهُمۡۖ وَقُولُوٓاْ ءَامَنَّا بِٱلَّذِيٓ أُنزِلَ إِلَيۡنَا وَأُنزِلَ إِلَيۡكُمۡ وَإِلَٰهُنَا
وَإِلَٰهُكُمۡ وَٰحِدٞ وَنَحۡنُ لَهُۥ مُسۡلِمُونَ ﴿٤٦﴾ گفتوگۆ و (مجادلة) مەکەن لەگەڵ خاوەنی کتێبە ئاسمانیەکاندا مەگەر
بەجوانترین شێوە نەبێت، جگە لەوانەیان کە ستەمیان کردووە (ئەوە ڕەفتارتان لە بەرامبەریانەوە دەبێت جیاواز
بێت) پێشیان بڵێن: ئێمە باوەڕمان هێناوە بەوەی بۆ ئێمە و ئێوە دابەزێنراوە، خوای ئێمە و خوای ئێوە تەنها
یەکێکە، ئێمە فەرمانبەرداری ئەو زاتەین. وَكَذَٰلِكَ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَۚ فَٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يُؤۡمِنُونَ
بِهِۦۖ وَمِنۡ هَٰٓؤُلَآءِ مَن يُؤۡمِنُ بِهِۦۚ وَمَا يَجۡحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا ٱلۡكَٰفِرُونَ ﴿٤٧﴾ ئەی پێغەمبەر (ﷺ) هەر بە
شێوەیەی کتێبەکانی پێشوو ئێمە قورئانمان بۆ دابەزاندوویت، جا ئەوانەی کتێبمان پێداون و بە ڕاستی
خوێندوویانەتەوە، ئەوە باوەڕ دەهێنن بە قورئان و هەندێک لە و خەڵکەی تریش هەن باوەڕ دەهێنن پێی و
موسڵمان دەبن، جا کەس نیە ئینکاری ئایەت و بەڵگە و نیشانەی ئێمە بکات (دوای لابردنی گومان) جگە لە
خوانەناسان. وَمَا كُنتَ تَتۡلُواْ مِن قَبۡلِهِۦ مِن كِتَٰبٖ وَلَا تَخُطُّهُۥ بِيَمِينِكَۖ إِذٗا لَّٱرۡتَابَ ٱلۡمُبۡطِلُونَ ﴿٤٨﴾ تۆ
ئەی پێغەمبەر ﷺ پێش ناردنی ئەم قورئانە هیچ کتێبێکت نەدەخوێندەوە، بە دەستی خۆیشت هیچ شتێکت
نەنووسیووە، (چونکە نەخوێندەوار بوویت) خۆ ئەگەر شتێکی وات ئەنجام بدایە، لەو کاتەدا نەفام و دەم بە
تاڵەکان دنیایان پڕ دەکرد لە شک و گومان (کە گوایە قورئان لە دانان و داڕشتنی تۆیە). بَلۡ هُوَ ءَايَٰتُۢ بَيِّنَٰتٞ
فِي صُدُورِ ٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلۡعِلۡمَۚ وَمَا يَجۡحَدُ بِـَٔايَٰتِنَآ إِلَّا ٱلظَّٰلِمُونَ ﴿٤٩﴾ نەخێر هی تۆ نییە، بەڵکو قورئان چەند
ئایەتێکی ڕوون و ئاشکران لە سینەو دڵ و دەروونی ئەو کەسانەدا عیلم و زانستیان پێبەخشراوە و لەبەریانە،
بەڕاستی جگە لە ستەمکاران، کەس بەرهەڵستی و نکوڵی لە ئایەتەکانی ئێمە نیە. وَقَالُواْ لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ
ءَايَٰتٞ مِّن رَّبِّهِۦۖ قُلۡ إِنَّمَا ٱلۡأٓيَٰتُ عِندَ ٱللَّهِ وَإِنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٞ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾ کافران وادیارە قورئان بە بەڵگە
دانانێن بۆیە دەڵێن: باشە چی دەبوو: ئەگەر نیشانە و بەڵگەی لەلایەن پەروەردگاریەوە بۆ ڕەوانە بکرایە، تۆش
ئەی پێغەمبەری لە وەڵامیاندا بڵێ: موعجیزە و نیشانە و بەڵگە ماددیەکان بە دەست خوا خۆیەتی و من تەنها
ئاگادارکەرەوە و بێدارکەرەوەیەکی ئاشکرام بۆتان. أَوَلَمۡ يَكۡفِهِمۡ أَنَّآ أَنزَلۡنَا عَلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ يُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّ
فِي ذَٰلِكَ لَرَحۡمَةٗ وَذِكۡرَىٰ لِقَوۡمٖ يُؤۡمِنُونَ ﴿٥١﴾ ئایا بەس نیە بۆیان کە بەڕاستی ئێمە قورئانمان دابەزاندووە بۆت و

بەسەریاندا دەخوێنرێتەوە، بێگومان ئا لەو قورئانە دا ڕەحمەت و یاداوەری ئاشکرا هەیە بۆ ئەو کەسانەی کە
ئیمان دەهێنن. قُلۡ كَفَىٰ بِٱللَّهِ بَيۡنِي وَبَيۡنَكُمۡ شَهِيدٗاۖ يَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۗ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ
بِٱلۡبَٰطِلِ وَكَفَرُواْ بِٱللَّهِ أُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلۡخَٰسِرُونَ ﴿٥٢﴾ لەوەودوا ئەی پێغەمبەر (ﷺ) پێیان بڵێ: تەنها خوا بەسە
شایەت بێت لە نێوانماندا (کە من پەیامەکەیم پێ ڕاگەیاندوون)، جا هەر ئەو زاتە زانا و ئاگایە بەهەرچی لە
ئاسمانەکان و زەویدا هەیە، ئەوانەش باوەڕ بە ناحەق و بە تاڵ هێناوە و باوەڕیان بەخوای (تاک و تەنها)
نەهێناوە، ئا ئەوانە هەر خۆیان خەسارەتمەند و زەرەرمەندن. وَيَسۡتَعۡجِلُونَكَ بِٱلۡعَذَابِ وَلَوۡلَآ أَجَلٞ مُّسَمّٗى
لَّجَآءَهُمُ ٱلۡعَذَابُۚ وَلَيَأۡتِيَنَّهُم بَغۡتَةٗ وَهُمۡ لَا يَشۡعُرُونَ ﴿٥٣﴾ بێ باوەڕان پەلەت لێ دەکەن و داوای هاتنی سزات
لێ دەکەن،، خۆ ئەگەر کاتی تایبەتیمان دیاری نەکردایە بۆ پێشهاتنی، یەکسەر سزایان بۆ دەهات، بێگومان ئەو
سزاو تۆڵەیە، لە ناکاو یەخەیان پێدەگرێت و لەکاتێکدا ئەوان هەست بە نزیک بوونەوەشی ناکەن .
يَسۡتَعۡجِلُونَكَ بِٱلۡعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةُۢ بِٱلۡكَٰفِرِينَ ﴿٥٤﴾ بێ باوەڕان پەلەت لێ دەکەن و داوای هاتنی
سزات لێدەکەن، بێگومانیش دۆزەخ دەوری کافرانی داوەو هەرگیز لە سزای دەرباز نابن... يَوۡمَ يَغۡشَىٰهُمُ
ٱلۡعَذَابُ مِن فَوۡقِهِمۡ وَمِن تَحۡتِ أَرۡجُلِهِمۡ وَيَقُولُ ذُوقُواْ مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ﴿٥٥﴾ لەڕۆژێکدا کە سزا
دایاندەگرێت لە سەرویانەوە، لە ژێر پێیانەوە خوای گەورە پێیان دەفەرموێت: بچێژن سەرئەنجامی ئەو کارو
کردەوانەی کە ئەنجامتان دەدا. يَٰعِبَادِيَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّ أَرۡضِي وَٰسِعَةٞ فَإِيَّٰيَ فَٱعۡبُدُونِ ﴿٥٦﴾ پەروەردگار
بەئیماندارانی بەگیرهاتوو لەناو کافراندا ڕادەگەیەنێت: ئەی بەندەکانم زەوی من فراوانە، موڵکی من بەربڵاوە (کۆچ
بکەن، خۆتان ڕزگار بکەن)، تەنها هەر من بپەرستن. كُلُّ نَفۡسٖ ذَآئِقَةُ ٱلۡمَوۡتِۖ ثُمَّ إِلَيۡنَا تُرۡجَعُونَ ﴿٥٧﴾ لەوانەئە
ترسی مەرگ لە ئارادا هەبێت بۆیە ترسیان دەڕەوێنێەوە و دەفەرموێت : هەموو کەس دەبێت مردن بچێژێت
(کەی، لە کوێ، بەچی، خوا نەبێت کەس نازانێت) لەوەودوا تەنها بۆ لای دەبرێنەوە. وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ ٱلۡجَنَّةِ غُرَفٗا تَجۡرِي مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَاۚ نِعۡمَ أَجۡرُ ٱلۡعَٰمِلِينَ ﴿٥٨﴾ جا
ئەوانەی کە ئیمان و باوەڕیان هێناوە و کارو کردەوە چاکەکانیان ئەنجامداوە، سوێند بە خوا ئەوانە لە بەهەشتدا لە
چەندەها کۆشک و تەلارو ژووری بەرزدا دادەبەزێنین، کە چەندەها ڕووبارو تاڤگە بەژێر درەختەکانیدا و بە

بەردەم کۆشک و تەلارەکانیدا دەڕوات، (ئەو بەختەوەرانە) ژیانی نەبڕاوە لەو (شوێنە خۆشانەدا)دەبەنە سەر،
ئای چەند جوانە پاداشتی ئیشکەران بۆ خوا... ٱلَّذِينَ صَبَرُواْ وَعَلَىٰ رَبِّهِمۡ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾ ئەوانەن خۆگربوون
لەبەردەم ئەشکەنجە و ئازاری بێ باوەڕاندا و هەر پشت بە پەروەردگاریان دەبەستن... وَكَأَيِّن مِّن دَآبَّةٖ لَّا
تَحۡمِلُ رِزۡقَهَا ٱللَّهُ يَرۡزُقُهَا وَإِيَّاكُمۡۚ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ﴿٦٠﴾ هەروەها خوای گەورە دەیەوێت لە گیروگرفتی
ڕزق و ڕۆزیش دڵنیایان بکات؛ بۆیە دەفەرموێت): زۆر زیندەوەر هەیە ڕزق و ڕۆزی خۆیان نەداوە بەکۆڵی
خۆیاندا (کەچی خوا پەکیان ناخات و لە برساندا نامرن)، چونکە خوا ڕزقی ئەوانیش و ئێوەش دەدات،
بێگومان ئەوزاتە بیسەر (بە قسە و گوفتارتان) و زانایە (بەخەیاڵی دڵ و دەروونتان.) وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّنۡ خَلَقَ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَسَخَّرَ ٱلشَّمۡسَ وَٱلۡقَمَرَ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۖ فَأَنَّىٰ يُؤۡفَكُونَ ﴿٦١﴾ سوێند بە خوا ئەگەر پرسیار
لە بێ باوەڕان بکەیت: کێ ئاسمانەکان و زەوی دروست کردووە، ڕۆژو مانگی ڕام کردووە، بەدڵنیایی و بێ
دوودڵی دەڵێن: (الله) دروستی کردوون، جا چۆن لادەدرێن لە یەکتاپەرستی و فریو دەخۆن؟! يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ
لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ ﴿٦٢﴾ هەر خوایە ڕزق و ڕۆزی دەبەخشێت
بە هەر کام بیەوێت لە بەندەکانی، یان دەیگرێتەوە و کەمی دەکاتەوە (بۆ تاقی کردنەوە)، بەڕاستی خوا خۆی
بەهەموو شتێک زاناو ئاگایە (دەزانێت چ حاڵەتێک چاک و لەبارە بۆ هەر بەندەیەک.) وَلَئِن سَأَلۡتَهُم مَّن
نَّزَّلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَأَحۡيَا بِهِ ٱلۡأَرۡضَ مِنۢ بَعۡدِ مَوۡتِهَا لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۚ قُلِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا
يَعۡقِلُونَ ﴿٦٣﴾ خۆ ئەگەر لێیان بپرسیت: کێ ئاو لە ئاسمانەوە دەبارێنێت، جا زەوی پێ دەبوژێنێتەوە، دوای
ئەوەی خامۆش و مردوو بوو، ئەوە بەدڵنیاییەوە دەڵێن.. (الله) (تۆ ئەی پێغەمبەر (ﷺ)، ئەی ئیماندار) بڵێ:
سوپاس بۆ خوا، کە ئاوا، دان بە دەسەڵاتیدا دەنێن، نەخێر بەڕاستیا نیە، بەڵکو هێشتا زۆربەیان بێ بیرو هۆشن
و ژیریان ناخەنەکار. وَمَا هَٰذِهِ ٱلۡحَيَوٰةُ ٱلدُّنۡيَآ إِلَّا لَهۡوٞ وَلَعِبٞۚ وَإِنَّ ٱلدَّارَ ٱلۡأٓخِرَةَ لَهِيَ ٱلۡحَيَوَانُۚ لَوۡ كَانُواْ
يَعۡلَمُونَ ﴿٦٤﴾ ژیانی ئەم دنیایە جگە لە گەمە و گاڵتە و یاری شتێکی تر نیە... (واتە بێ نرخە و ئەوە ناژی
خەڵکی ئاوا پەلاماری دەدەن و ستەم لە پێناویدا دەکەن) بەڕاستی ماڵی قیامەتیش و ژیانی ناو بەهەشت، هەر

ئەوە ژیانە (شایستەی ئەوەیە کە ئادەمیزاد هەوڵ و کۆششی بۆ بدات)، ئەگەر بیانزانیایە و تێبگەیشتنایە. فَإِذَا
رَكِبُواْ فِي ٱلْفُلْكِ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمْ إِلَى ٱلْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٦٥﴾ هەر کاتێک
خەڵکی (باوەڕ لاواز) سواری کەشتی دەبن، مەترسی نوقم بوون و تیاچوون ڕوویان تێدەکات، زۆر بەکوڵ،
هاناو هاوار بۆ خوا دەبەن و بە دڵسۆزی و ملکەچیەوە باوەڕ دەهێنن، بەڵام کاتێک خوا ڕزگاریان دەکات و
دەگەنەوە وشکانی دەستبەجێ لە ڕێبازی یەکتاپەرستی دەترازێن و هاوەڵ و هاوبەش بۆ خوا بڕیار دەدەن.
لِيَكْفُرُواْ بِمَآ ءَاتَيْنَٰهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُواْۖ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾ جا با ئەوانە هەر ناشوکرو بەدنمەک بن لە بەرامبەر
ئەو هەموو بەخششانەی ئێمەوە، با نازو نیعمەتەکانی خوا بەکار بهێنن بەو شێوازەی کە پێی ڕازی نیە،
سەرەنجام لە داهاتوودا خۆیان دەبیننەوە و بەئاگا دێنەوە!.. أَوَلَمْ يَرَوْاْ أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا ءَامِنًا وَيُتَخَطَّفُ
ٱلنَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْۚ أَفَبِٱلْبَٰطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ ٱللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾ باشە، خوانەناسانی مەککە هەست
ناکەن، نابینن کە چۆن شوێنێکی ئەمین و پڕ لە ئاسایشمان بۆ فەراهەم هێناون لەکاتێکدا، لە دەورووبەریانەوە
خەڵکی دەفڕێنرێت، ئایا هەر باوەڕ بە بەتاڵ و ناحەق دەهێنن و هەست بە نازو نیعمەتەکانی خوا ناکەن و
سپڵەیی دەکەن؟! وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ ٱفْتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِٱلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُۥٓۚ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ
مَثْوًى لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٦٨﴾ جا ئیتر کێ لەوە ستەمکارترە کە درۆ هەڵدەبەسێت و هاوەڵی بۆ بڕیار دەدات، یان ئەو
حەق و ڕاستیەی کە بۆی هاتووە بە درۆی دەزانێت، مەگەر هەر دۆزەخ شایستە بێت، ئایا لە دۆزەخدا
جێگە و ڕێگەیەکی هەمیشەیی بۆ بێ باوەڕان دابین نەکراوە؟ (بێگومان ئامادە کراوە) . وَٱلَّذِينَ جَٰهَدُواْ فِينَا
لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَاۚ وَإِنَّ ٱللَّهَ لَمَعَ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾ ئەوانەش لە پێناوی ئێمەداو بۆ بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئێمە؛
هەوڵ و کۆششیان کردووە و خۆیان ماندوو کردووە، سوێند بەخوا بەڕاستی ئەوانە ڕێنموویی دەکەین بۆ هەموو
ڕێگەیەکی چاک و دروستی خۆمان (کە بەدەستهێنانی ڕەزامەندی ئێمەی لەدوایە)، بێگومان خوای پەروەردگار
هەمیشە لەگەڵ چاکەکارانە.